

Informatie curatele, bewind en mentorschap PI Zwolle

Inleiding

In deze notitie staat beschreven wat curatele, bewind en mentorschap betekenen en wat die maatregelen kunnen inhouden. Soms zijn gedetineerden onvoldoende in staat om hun eigen belangen goed te behartigen of voor zichzelf te zorgen. De wet geeft dan de mogelijkheid om iemand onder curatele of bewind te stellen. Ook is het mogelijk een mentor te benoemen.

Definities

- **Curatele:** is bedoeld voor mensen die zowel hun financiële als andere persoonlijke belangen niet meer kunnen behartigen. Een gedetineerde die onder curatele is gesteld, verliest zijn handelingsbekwaamheid en kan dus niet meer zonder toestemming van de curator zelfstandig rechtshandelingen verrichten.
- **Bewind:** onderbewindstelling van goederen is bedoeld voor mensen die door hun lichamelijke of geestelijke toestand tijdelijk of blijvend niet in staat zijn om hun financiële belangen te behartigen of problematische schulden hebben. Het is niet altijd nodig om alle goederen van een gedetineerde onder bewind te stellen. Zijn de goederen onder bewind gesteld, dan mag de gedetineerde niet meer zelfstandig daarover beslissen. De bewindvoerder beslist hierover, zolang dat gaat, in overleg met de gedetineerde.
- **Mentorschap:** Is bedoeld voor mensen die hun persoonlijke belangen (belangen die niet over geld en goed gaan) niet meer kunnen behartigen. Hierbij moet vooral gedacht worden aan beslissingen die moeten worden genomen over verzorging, verpleging, behandeling of begeleiding. De mentor neemt dan zoveel mogelijk samen met de gedetineerde, de beslissing.

Wie vraagt curatele, bewind of mentorschap aan?

- De gedetineerde zelf;
- De partner van betrokkene;
- Bloedverwanten tot en met de vierde graad (dit zijn de ouders, grootouders, kinderen en kleinkinderen en ook de broers en zussen, ooms en tantes en neven en nichten);
- De officier van justitie (zal alleen in uitzonderlijke gevallen gebeuren);
- **De instelling** of woonvoorziening waar betrokkene verblijft. Indien de instelling of woonvoorziening de maatregel aanvraagt moet de instelling wel vermelden waarom betrokkene zelf, de partner, de bloedverwanten in de eerste of tweede graad, de curator of de bewindvoerder het verzoek niet indienen;
- De curator of bewindvoerder kan mentorschap aanvragen. De curator of de mentor kan ook bewind aanvragen.

Aan wie moet het verzoek worden gericht?

Een verzoek tot onderbewindstelling, mentorschap of onder curatelestelling wordt gedaan bij de kantonrechter van de rechtbank in het rechtsgebied waar degene woont, voor wie de beschermingsmaatregel wordt aangevraagd. Ook een wijzigingsverzoek voor de maatregel wordt in hetzelfde rechtsgebied gedaan.

Wie kan tot curator, bewindvoerder of mentor worden benoemd?

- Iedereen van 18 jaar of ouder in Nederland die zelf niet onder bescherming staat of een strafblad heeft, niet in de schuldsanering zit of in staat van faillissement verkeerd. Hierbij kan men denken aan: de partner, een van de ouders, kinderen, broers of zussen. Ook een buitenstaander kan worden benoemd. Uitgangspunt is dat de kantonrechter 1 curator, bewindvoerder of mentor benoemd, maar dit mogen er ook twee zijn (bijvoorbeeld beide ouders).
- Een rechtspersoon, zoals Stinging Mentorschap, een vereniging, een BV etc.

Let op: de instelling, alsmede het personeel van de instelling waar gedetineerde verblijft, kan niet voor gedetineerde als curator, bewindvoerder of mentor worden benoemd.

Informatie curatele, bewind en mentorschap PI Zwolle

Hoe wordt een curator, bewindvoerder of mentor aangevraagd?

Voor de aanvraag bij de betreffende kantonrechter is nodig:

1. Een ingevuld aanvraagformulier (downloadbaar in PDF).
2. Akkoordverklaring (in te vullen door ouders, broers, zussen).
3. Bereidverklaring (in te vullen door degene die curator, bewindvoerder of mentor wordt).
4. Verklaring van een arts of behandelaar waaruit blijkt wat voor beperking de persoon heeft voor wie de maatregel wordt aangevraagd.

De aanvraag wordt vervolgens behandeld in een zitting van de kantonrechter.

Hoe weet je wie tot curator, bewindvoerder of mentor is benoemd?

Voor bewind en curatele kan een register op rechtspraak.nl worden geraadpleegd. Voor mentorschap bestaat geen landelijk register. Indien er een mentor van een stichting is benoemd, kan er contact worden opgenomen met de landelijke stichting. Indien dit niet het geval is kan bij de kantonrechter informatie worden opgevraagd.

Taken en bevoegdheden van de curator, de bewindvoerder en de mentor

Curator

De curator neemt samen met gedetineerde of voor gedetineerde beslissingen op het financiële en op het op persoonlijke vlak. De gedetineerde is dan handelingsonbekwaam. De curator moet voor veel handelingen en beslissingen toestemming geven. Voor veel zaken zal dus overleg met de curator plaats moeten vinden (financiën, behandelplan etc.). Taken:

- De curator moet een inventarisatie maken van hetgeen de gedetineerde bij het begin van de curatele bezit. Daarnaast moet hij een boedelbeschrijving maken. De kantonrechter wordt hierover ingelicht;
- De curator moet in de regel ieder jaar rekening en verantwoording over het gevoerde beheer afleggen;
- Over het financiële beheer zullen afspraken moeten worden gemaakt. De curator kan zeggen dat hij een deel van de financiën wil blijven beheren. Zal dus in samenspraak met de afdeling financiën gekeken moeten worden welke afspraken er gemaakt kunnen worden;
- Voordat het verplegings- en behandelingsplan wordt vastgesteld, moet overleg worden gepleegd met de curator (artikel 46b Pbw). Zolang de gedetineerde wilsbekwaam is mag hij zelf een overeenkomst aangaan met een hulpverlener en rechtsgeldig afspraken maken. Indien de gedetineerde handelingsonbekwaam is, zal het behandelplan door de curator moeten worden ondertekend. Voor een goed overleg ontvangt de curator de stukken die gedetineerde anders (ook) krijgt;
- De curator moet de gedetineerde altijd zoveel mogelijk betrekken bij wat er moet gebeuren en moet de gedetineerde stimuleren om zoveel mogelijk zelf te beslissen en te doen, als hij daartoe in staat is;
- De curator mag niet vertegenwoordigend optreden als het om een hoogstpersoonlijke rechtshandeling gaat, dat wil zeggen een rechtshandeling waarbij het zozeer op de eigen mening van de gedetineerde aankomt, dat alleen hij mag beslissen;
- Artikel 75 Pbw biedt de curator de mogelijkheid om een aantal rechten uit de hoofdstukken 17 en 18, alsmede in de hoofdstukken XI tot en met XIII uit te oefenen. Hierbij moet gedacht worden aan beklag, beroep en het ontvangen van informatie;
- Indien er sprake is van een beslissing tot dwangbehandeling, wordt de curator hiervan in kennis gesteld (artikel 22e PM). Hij wordt in de gelegenheid gesteld bezwaren tegen de beslissing kenbaar te maken;

Informatie curatele, bewind en mentorschap PI Zwolle

De bewindvoerder (behartigt financiële belangen)

- **Hoofdtak:** het beheren van alles wat onder bewind is gesteld. De bewindvoerder moet zorgen dat alles wat onder bewind is gesteld in stand blijft en goed wordt beheerd. Hij moet hier ook administratie over voeren;
- De bewindvoerder stelt kort na zijn benoeming een lijst op met een beschrijving van alle goederen die onder het bewind vallen. Een kopie hiervan wordt naar de kantonrechter gestuurd. Ook wordt bij de goederen die in het openbaar register staan de naam van de bewindvoerder vermeld;
- Het regelen van de financiële huishouding van betrokkene (belastingaangifte, aanvragen bijstand, huurtoeslag of een persoonsgebonden budget etc.);
- Moet zorgen dat de inkomsten van de gedetineerde in eerste instantie worden gebruikt voor zijn levensonderhoud;
- Wanneer gedetineerde wil beschikken over iets wat onder bewind staat, moet hij de medewerking hebben van de bewindvoerder;
- Wil de bewindvoerder zelf over goederen die onder bewind vallen beschikken (verkopen/ bezwaren), dan moet hij toestemming hebben van de gedetineerde. Wil of kan de gedetineerde geen toestemming geven, dan kan de bewindvoerder per brief aan de kantonrechter om toestemming vragen.
- Wanneer een gedetineerde in de kliniek een bewindvoerder heeft, is het van belang dat de afdeling Gedetineerdengelden afstemt met deze bewindvoerder over de interne bankzaken van de gedetineerde.

De mentor (behartigt beslissingen op persoonlijk gebied)

De mentor neemt beslissingen over de verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding van iemand. Belangrijke taken zijn:

- Het nemen van beslissingen op persoonlijk vlak, maar heeft de plicht om de gedetineerde zoveel mogelijk zelf te laten beslissen en het zelfstandig optreden van de gedetineerde te bevorderen. Indien de gedetineerde wilsonbekwaam is, treedt de mentor op als vertegenwoordiger van de gedetineerde met betrekking tot diens verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding;
- Belangen van de gedetineerde op persoonlijk vlak in de gaten houden en hem hierin adviseren steunen bij het naar buiten brengen van de beslissingen;
- Beslissing in hoogstpersoonlijke aangelegenheden is niet mogelijk;
- Als de gedetineerde zich verzet tegen een ingrijpende behandeling, dan mag de mentor deze behandeling alleen uit laten voeren als nalaten ervan ernstige nadelige consequenties heeft voor de gedetineerde;
- Een mentor dient zich naar beste weten en kunnen als een goed mentor te gedragen. Een mentor is aansprakelijk als hij schuld heeft aan het tekortschieten in zijn zorg als mentor;
- De mentor kan zich door de kantonrechter laten machtigen om namens de gedetineerde in rechte op te treden als de gedetineerde dit zelf niet kan of weigert;
- De mentor zal de gedetineerde regelmatig moeten ontmoeten om kennis te nemen van en met de gedetineerde te overleggen. Deze gesprekken dienen ook om een vertrouwensband te onderhouden en te onderhouden;
- De mentor voert overleggen met hulp- zorg en dienstverleners en mag ook de dossiers van de gedetineerde inzien om toezicht te houden op de uitvoering van de zorgverlening en te overleggen over gewenste en mogelijke verteringen;
- Voordat het verplegings- en behandelingsplan wordt vastgesteld, moet overleg worden gepleegd met de mentor (artikel 46b Pbw). Zolang de gedetineerde wilsbekwaam is mag hij zelf een behandelovereenkomst aangaan met een hulpverlener en rechtsgeldig afspraken maken. Indien de gedetineerde wilsonbekwaam is, zal het behandelplan door de mentor moeten worden ondertekend. Voor een goed overleg ontvangt de mentor de stukken die gedetineerde anders (ook) krijgt;
- Artikel 75 Pbw biedt de mentor de mogelijkheid om een aantal rechten uit de hoofdstukken 17 en 18, alsmede in de hoofdstukken XI tot en met XIII uit te oefenen. Hierbij moet gedacht worden aan beklag, beroep en het ontvangen van informatie;
- Indien er sprake is van een beslissing tot dwangbehandeling, wordt de mentor hiervan in kennis gesteld (artikel 22^e Pm). Hij wordt in de gelegenheid gesteld bezwaren tegen de beslissing kenbaar te maken;

Informatie curatele, bewind en mentorschap PI Zwolle

Beëindiging curatele, bewindvoering en mentorschap

- Wanneer iemand zijn belangen na verloop van tijd weer zelf kan behartigen;
- Door tijdsverloop als hij voor een bepaalde tijd was benoemd;
- Door overlijden van de curator/ bewindvoerder/ mentor of gedetineerde;
- Wanneer de mentor/ bewindvoerder/ curator onder curatele, bewindvoering of mentorschap wordt gesteld;
- Door ontslag of beëindiging door de kantonrechter;
- Wanneer de maatregel wordt vervangen door een andere maatregel (maatregel houdt in dit geval curatele, bewindvoering of mentorschap in).

Voor opheffing van de maatregel moet altijd een verzoek bij de kantonrechter worden gedaan!

Kosten en vergoeding

Voor een verzoek aan de kantonrechter tot het benoemen van een curator, bewindvoerder of mentor moeten de griffiekosten worden betaald. Dit is het laagste tarief, het tarief voor onvermogenen. Voor een verzoek aan de kantonrechter is geen advocaat vereist. Wordt er toch besloten een advocaat in te schakelen, dan zullen hier ook kosten aan verbonden zijn.

De kantonrechter kan een onkostenvergoeding vaststellen, die uit het vermogen van de gedetineerde wordt betaald. Dit gebeurt altijd achteraf. Als de gedetineerde het vermogen niet heeft kan er een verzoek ingediend worden bij de betreffende gemeente m.b.t. bijzondere bijstand. Al hoewel de kans klein geacht wordt dat de gemeente gaat betalen.

Klacht indienen

Als een mentor, bewindvoerder of curator in iemands ogen in zijn of haar taak tekort schiet, kan die persoon schriftelijk een klacht indienen bij de kantonrechter van de rechtbank in het rechtsgebied (arrondissement) waar de persoon woont voor wie de maatregel is getroffen.

16-09-2021